

Meidän yhteiskuntamme

OPETTAJAN OPAS

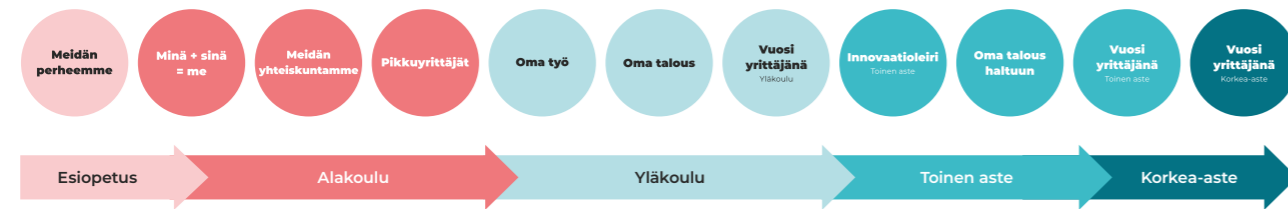
Kuuden teeman kokonaisuus lähiympäristön, ammattien ja talouden kiertokulun oivaltamiseen.

4.-6. lk

NY Yrittäjyyskasvatuksen polku

Nuori Yrittäjyys ry tarjoaa yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitojen oppimista tukevia ohjelmia esiopetuksesta korkea-asteelle. Ohjelmat on rakennettu opetussuunnitelmien tavoitteiden mukaisesti.

Tutustu kaikkiin NY-ohjelmiin: nuoriyrittajyys.fi

Seuraamalla sosiaalisen median kanaviamme ja aihetunnistetta #Meidanyhteiskuntamme löydät lisää muiden jakamia ideoita.

@nuoriyrittajyys #Meidanyhteiskuntamme

Me olemme auttamassa Sinua!

Nuori Yrittäjyys ry:n (NY) yrittäjyyskasvatuksen asiantuntijat tukevat työtäsi ympäri Suomen. Eri ikäisten oppijoiden, opettajien ja työelämän edustajien tukena on innostunut ja sitoutunut NY-tiimi, jolla on laaja kokemus koulumaailmasta, opettamisesta ja yrittäjyydestä sekä hyvät yhteydet elinkeinoelämään.

Järjestämme yrittäjyyskasvatuksen koulutuksia, NY-ohjelmien käyttöönottokoulutuksia, opettajatapaamisia ja -verkostoitumisia sekä erilaisia tapahtumia NY-ohjelmiin liittyen. Uskalla Yrittää -kokonaisuus sisältää seminaareja, yrittäjyyden festivaalin sekä podcasteja, jotka yhdessä tukevat opettajien työtä, ja tarjoavat nuorille mahdollisuuden oppia ja verkostoitua muiden nuorten kanssa.

Yhteystietomme löytyvät osoitteesta: nuoriyrittajyys.fi.

Kustantaja: Nuori Yrittäjyys ry
Toimitus: NY-työryhmä
Taitto: Anne Jokisaari
Kuvitus: Mirja Anttonen ja Tero Villanen
Lisätietoja: nuoriyrittajyys.fi

Tervetuloa mukaan Meidän yhteiskuntamme -ohjelmaan!

Meidän yhteiskuntamme -ohjelma on 4.–6.-luokkalaisille suunnattu kokonaisuus, jonka kautta tutustutaan lähiympäristön toimintaan ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Ohjelma tukee oppilaiden osallisuutta sekä tarjoaa ensikokemuksen omista vaikutusmahdollisuuksista ja oman toiminnan merkityksestä. Ohjelma tarjoaa työkaluja kansalaistaitojen omaksumiseen tekemällä oppien!

Opettajan opas esittelee ohjelman kuusi teemaa, joiden kesto vaihtelee 1–2 oppitunnin välillä. Teemat ja sisältöalueet tukevat opetussuunnitelman tavoitteita erityisesti laaja-alaisen osaamisen ja yrittäjyyskasvatuksen näkökulmasta. Ohjelma soveltuu hyvin myös opetussuunnitelman edellyttämän monialaisen oppimiskokonaisuuden toteutukseen. Ohjelma tarjoaa mahdollisuuden koulun ja koulun ulkopuolisen työelämän väliseen yhteistyöhön. Oppituntien teemojen kautta tunnille voidaan kutsua eri alojen edustajia kertomaan ammateistaan tai esimerkiksi päätöksenteosta. Ammatteihin tutustuminen voi tapahtua myös vierailujen ja retkien kautta.

Tervetuloa mukaan!

Sisällys

Opastus ohjelman käyttöön.....	4
Ohjelmakoonti.....	5
Ohjelman teemat:	
1 Löytöretki lähiympäristöön.....	6
2 Suunnittelijat liikkeelle.....	10
3 Rakennetaan minikaupunki.....	14
4 Erilaisia ammatteja.....	18
5 Koodari käskee.....	22
6 Näin raha kiertää.....	26
Lisätietoja	30
NY OPS -polku.....	30
Avaa ovi koulun ulkopuoliselle toimijalle.....	32
Ohjelmaan liittyvää sanastoa.....	34
Seuraavat NY-askleet	35

Opastus ohjelman käyttöön

Materiaali

Nuori Yrittäjyys ry lähettää postitse tekemäsi materiaalitilaukset. Muut ohjelman lisämateriaalit löydät verkkosivuiltamme, kuten:

- terveisiä kotiin -infokirjeen
- NY OPS -koonnin, josta näet tarkemmin eri oppiaineiden linkitykset ohjelmakokonaisuuteen
- linkit ja vinkit digitaalisten työvälineiden käyttöön
- verkkoharjoituksia
- lopputestin
- arviointimateriaalia

Verkkomateriaalit löytyvät osoitteesta: nyohjelmat.fi

Jokainen teema pitää sisällään

Lisätietoa

Teemaan liittyviä tärkeitä sisältöjä, käsitteitä, sanoja ja niiden selityksiä.

Lisätehtävät

Lisätehtäviä, joiden avulla aiheeseen voidaan tutustua syvällisemmin.

TVT-vinkit

Ideoita tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisestä, digitaalisten työvälineiden käytöstä opetuksen ja oppimisen tukena. Tunneilla voi käyttää omia mobiililaitteita.

Työelämän edustaja mukaan

Vinkkejä, kuinka vuorovaikutusta koulun ja ulkopuolisten toimijoiden välillä voidaan toteuttaa.

Ohjelmakoonti

Ohjelmakoonti kuvaa Meidän yhteiskuntamme -ohjelman kulkua, ja sen tarkoituksena on toimia opettajan apuna ohjelman käyttöönotossa. Ohjelma sisältää kuusi teemaa, jotka ovat toteutettavissa perusopetuksen opetussuunnitelmaa tukien. Teemojen tuntisuunnitelmat ovat suuntaa antavia, eikä oikeaa tai väärää tapaa niiden toteuttamiseen ole. Voit suorittaa tunnin oppaan mukaan tai käyttää opasta suuntaa antavana runkona.

Eriyttäminen

Meidän yhteiskuntamme -ohjelma pohjautuu toiminnalliseen oppimiseen. Ohjelma sisältää paljon toiminnallisia harjoituksia sekä ryhmätehtäviä ja luokkakeskusteluja. Toiminnallinen oppiminen on itsessään eriyttävää, sillä jokainen oppilas ja ryhmä voi tekemisen tasolla valita omien kykyjensä mukaisen tavan edetä. Toiminnanohjauksella opettaja/avustaja tukee jokaisen edistymistä yksilöllisesti. Ryhmät voidaan myös rakentaa niin, että oppilas saa vertaistukea muilta oppilailta.

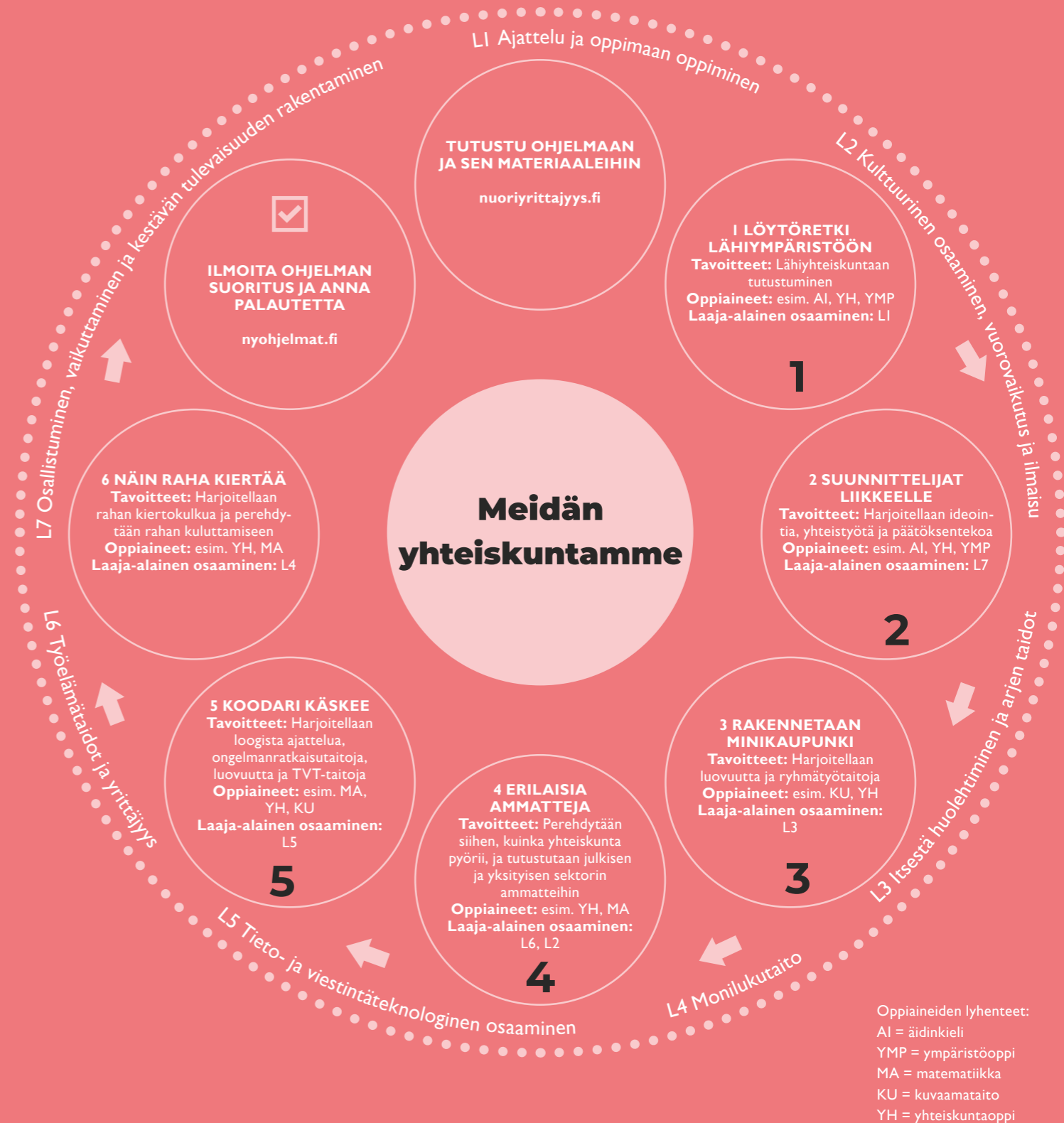
Materiaalit on rakennettu niin, että opettaja voi valita niistä omaan opetukseen ja opetusryhmälleen sopivat sisällöt. Oppimistehtäviä voi eriyttää oppilas- ja ryhmäkohtaisesti laajuuden sekä tavoitteiden osalta. Kaikkien oppilaiden ei tarvitse tehdä kaikkea samalla tavalla tai yhtä laajasti, ja laaja valikoima tehtäviä mahdollistaa oppimispolkujen valinnan ja luomisen.

Useissa tehtävissä oppilaiden toiminnan lopputuloksena syntyy joku tuotos. Tällaisissa tehtävissä eriyttäminen tapahtuu lopputuotoksen osalta. Kaikilta oppilailta/ryhmiltä ei vaadita samanlaisia monimutkaisia tuotoksia, vaan eriytetään tavoitteita tuotoksen laadun tai soveltavuuden osalta. Monet tehtävistä antavat tilaa dialogisuudelle. Oman ajattelun sanoittaminen on lähtökohtaisesti oppilaan oppimiselle sopivalle tasolla, joten keskustelulle kannattaa antaa aikaa ja tilaa.

Hyödynnä Yrittäjyyskasvatuksen mittaristoa

www.lut.fi/mittaristo

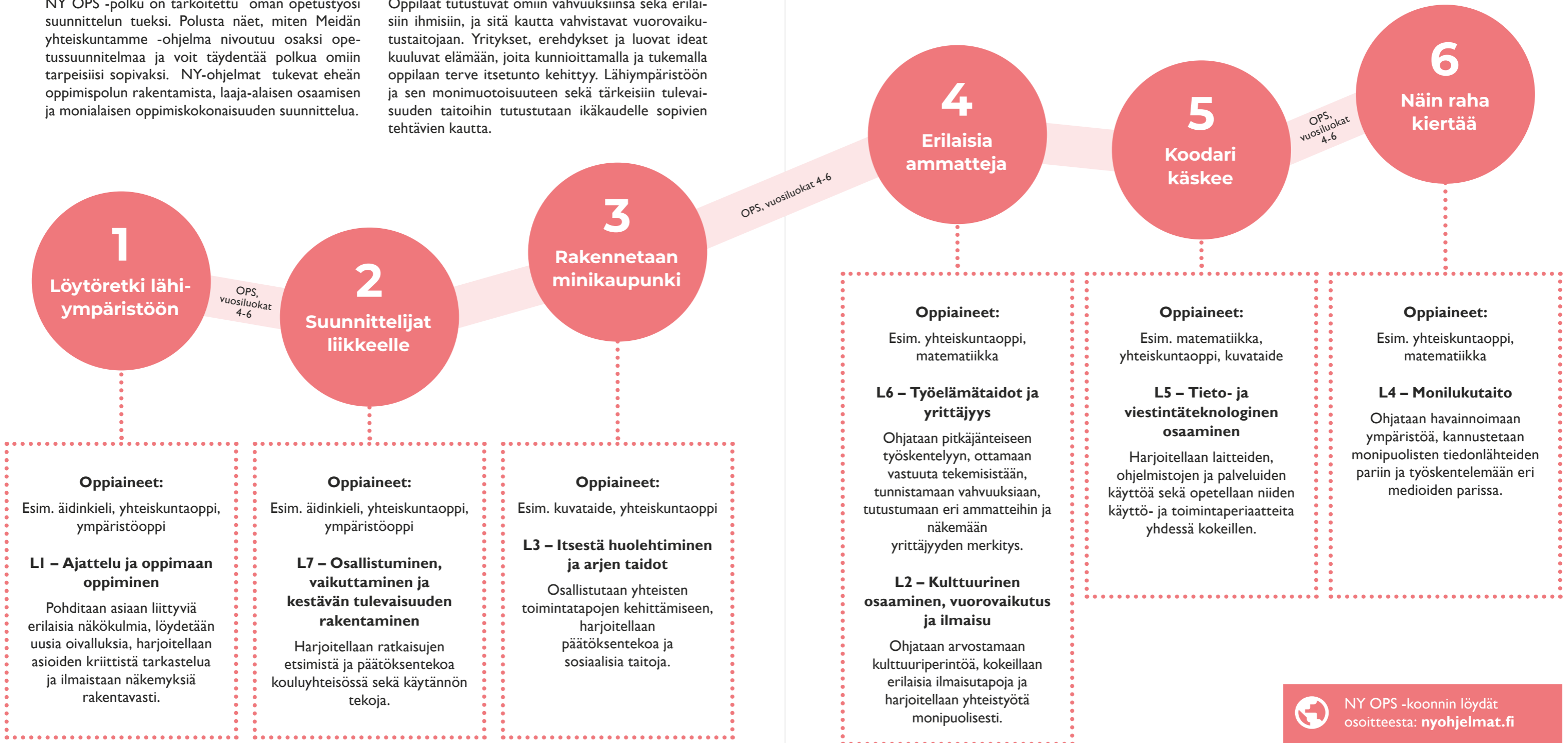
Ohjelmakoonti

NY OPS -polku

NY OPS -polku on tarkoitettu oman opetustyösi suunnittelun tueksi. Polusta näet, miten Meidän yhteiskuntamme -ohjelma nivoutuu osaksi opetussuunnitelmaa ja voit täydentää polkua omiin tarpeisiisi sopivaksi. NY-ohjelmat tukevat eheän oppimispolun rakentamista, laaja-alaisen osaamisen ja monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnittelua.

Oppilaat tutustuvat omiin vahvuuksiinsa sekä erilaisiin ihmisiin, ja sitä kautta vahvistavat vuorovaikutustaitojaan. Yritykset, erehdykset ja luovat ideat kuuluvat elämään, joita kunnioittamalla ja tukemalla oppilaan terve itsetunto kehittyy. Lähiympäristöön ja sen monimuotoisuuteen sekä tärkeisiin tulevaisuuden taitoihin tutustutaan ikäkaudelle sopivien tehtävien kautta.

 NY OPS -koonnin löydät osoitteesta: nyohjelmat.fi

Avaa ovi koulun ulkopuoliselle toimijalle

Ohjelman aikana on luontevaa luoda yhteyksiä lähiympäristöön kutsumalla mukaan vahvistuksia oppilaiden kotoa ja työelämästä. Työelämän edustaja tai vanhempi välittää lapsille oman tarinansa mieleenpainuvasti. Lisäksi he voivat antaa ajankohtaista tietoa omassa työssään tarvittavista asenteista, taidoista ja vahvuuksista.

Koulun ulkopuoliset vierailijat auttavat opettajaa luomaan hauskan ja erilaisen oppimistilanteen, jossa lapset saavat kysellä, ihmetellä ja innostua.

Opettajana saat:

1. Vahvistusta koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön

Ohjelma tarjoaa luontevan tavan kutsua vanhemmat mukaan oppitunneille. Kutsu kotiväki kertomaan omista ammateistaan. Lasten vanhemmat ovat paras resurssi koulun ulkopuolisten toimijoiden tuomiseen osaksi koulun arkea. Vanhemmat voivat kertoa omista ammateistaan tai toiminnastaan lähiympäristön hyväksi ohjelman eri teemojen aikana.

2. Tutustua erilaisiin ammatteihin yhdessä lasten kanssa

Lapset pääsevät tutustumaan erilaisiin ammatteihin hauskaasti ja luovasti. Ketkä eri ammatinharjoittajat osallistuvat viihtyisän lähiympäristön rakentamiseen? Minkälaisia projekteja kunnan arkkitehdilla tai paikallisella pankkivirkailijalla on tehtävänä tällä hetkellä? Mitä tarkoittavat kunnallisvaalit, ja miten päätökset syntyvät meidän kunnassamme? Ottakaa näistä asioista yhdessä selvää, ja lähtekää tutkimusmatkalle lähiympäristöön.

3. Tukea NY-ohjelman sisältöjen opettamiseen

Kutsumalla vierailijoita kouluun tuot asiantuntijat oppilaiden luokse. Esimerkiksi henkilö, joka itse toimii ammatissa, on paras kertoja työhönsä liittyvistä taidoista. Eri henkilöiden ja toimijoiden kokemukset sekä tarinat syventävät ohjelman teemojen käsittelyä.

Kirjaa ylös yhteisen toiminnan tavoitteet:

- **Sovi** vierailijan kanssa sopiva aika.
- **Keskustele** ohjelman teemoista ja rohkaise vapaaehtoista kertomaan tarinansa omin sanoin.
- **Suunnittele** yhteistyölle myös jatkoa. Milloin ja missä voisitte tavata uudelleen? Voisiko yhteistyötä jatkaa seuraavan NY-ohjelman aikana?

Löydät valmiin viestipohjan vapaaehtoiselle lähetettäväksi: nyohjelmat.fi

Ennen ohjelman aloitusta on hyvä pohtia opettajan, oppilaan ja oppitunnilla vierailevan vapaaehtoisen rooleja:

Opettaja

- toimii oppimisen ohjaajana
- kannustaa etsimään tietoa eri lähteistä valmiiden vastausten antamisen sijaan
- kannustaa omatoimisuuteen, vertaisoppimiseen, keskustelemaan, väittelemään sekä tekemällä oppimiseen
- antaa oppilaiden kokeilla itse, tehdä virheitä ja oppia niistä itse.

Oppija

- toimii aktiivisesti
- oppii vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- ideoi, tekee, toimii, hakee tietoa, tekee virheitä, toimii ryhmässä, ratkaisee ongelmia ➔ OPPII PALJON.

Vapaaehtoinen/ tunnilla vieraileva työelämän edustaja

- kuvailee työtehtäviään ja kannustaa oppilaita esittämään kysymyksiä
- havainnollistaa konkreettisten esimerkkien avulla yhteiskunnan toimintoja, työelämää, rahankiertokulkua ja ammattiosaamista
- jakaa omia kokemuksiaan sopivissa tilanteissa ja on läsnä hetkessä
- toimii myönteisenä roolimallina
- kannustaa vastuunottamiseen ja antaa rakentavaa sekä myönteistä palautetta.

Ohjelmaan liittyvää sanastoa

Yhteiskunta ja lähiympäristö

Yhteiskunta muodostuu pienemmistä yhteisöistä. Yhteisöjä ovat esimerkiksi kaupungit, kylät, harrastejoukkueet, koulut ja työpaikat, joissa ihmiset toimivat ja ovat mukana erilaisin tavoin. Yhteiskunnassa on yhteisesti sovittuja asioita, kuten yhteinen raha ja yhteinen tapa päättää asioista.

Verotus

Yksityishenkilöt maksavat veroja palkoistaan ja yritykset voitoistaan. Lisäksi miltei kaikista ostoksista verotetaan; kun esimerkiksi ostat popcornia ja menet elokuviin, molempien ostosten hinnasta osa on veroja. Verorahoilla maksetaan julkisyhteisöjen toimintaa, jotta ne voivat ylläpitää palveluita yhteiskunnassa.

Yksityinen sektori

Yksityisellä sektorilla tarkoitetaan ihmisten omistamia yksityisiä yrityksiä, joista suurin osa on hyvin pieniä, ja tarjoaa työtä vain muutamalle ihmiselle omistajan lisäksi. Yksityinen yritys voi olla myös iso ja työllistää useampia ihmisiä. Isoissa yrityksissä myös omistajia on usein paljon.

Äänestäminen

Äänestäminen on yleinen tapa vaikuttaa yhteisiin asioihin. Tavallisesti yhteisön jäsenet ovat äänestyksessä keskenään tasavertaisia eli kullakin on yhtä paljon äänivaltaa. Äänestettävänä on eri vaihtoehtoja, ja eniten ääniä saanut vaihtoehto voittaa. Äänestyksessä voidaan päättää mistä tahansa asiasta. Äänestyksiä henkilöiden valitsemiseksi johonkin toimeen (esim. presidentiksi) kutsutaan vaaleiksi. Äänestäminen on yleinen tapa päättää asioista yhteiskunnassa, jotka ovat demokraattisia, kuten Suomi.

Julkinen sektori

Suomessa julkinen sektori tarjoaa valtion tai kunnan asukkaille palveluja, joita ovat opetus ja koulutus, oikeuslaitos, poliisi ja armeija sekä terveydenhuolto. Lisäksi julkinen sektori tukee esim. ympäristönsuojelua. Julkinen sektori rahoitetaan osittain verotuloilla ja osittain kansalaisilta perittävillä maksuilla.

Suljettu ja avoin lippuäänestys

Suljettu lippuäänestys on salainen: äänestäjät kirjoittavat valintansa lapulle, jota ei näytetä muille. Kaikki laput laitetaan yhteen laatikkoon ennen äänten laskemista, jotta jälkepäin ei voida tunnistaa äänestäjää. Avoimessa äänestyksessä (esim. äänestetään nostamalla käsi ylös) tiedetään, mitä ehdokasta kukin valitsija äänestää tai on äänestänyt.

Onneksi olkoon!

Olette yhdessä ansiokkaasti suorittaneet Meidän yhteiskuntamme -ohjelman. Seuraavaksi voit rauhassa tutustua muihin NY-ohjelmiin, jotka tukevat NY Yrittäjyyskasvatuksen polkua aina korkea-asteelle asti. Ota ohjelman jälkeen käyttöösi Pikkuyrittäjät-ohjelma, jossa lapset pääsevät ideoimaan oman miniyrittäjänsä.

Seuraavat NY-askeleet

Pikkuyrittäjät

Pikkuyrittäjät

Yhdeksän teeman kokonaisuus, jonka aikana 4.–6.-luokkalaisten ideoivat ryhmissä miniyrittäjät. Ohjelmassa kehitellään ideoista pikkuyrittäjä, joille suunnitellaan tuote tai palvelu, oma logo ja paljon muuta. Sopii hyvin osaksi opetusta tai valinnaisaineeksi.

Innovaatioleiri

Alakoulu

Innovaatioleiri – alakoulu

Kuuden tunnin mittainen innovaatioleiri 5.–6.-luokkalaisten, jossa leiriohjaajina toimivat yläkoululaiset.

Hyvää matkaa seuraavien NY-ohjelmien inspiroivaan maailmaan!

nuoriyrittajyys.fi

Nuori Yrittäjyys ry eli NY tarjoaa yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitoja tukevia pedagogisia ohjelmia päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten käyttöön. NY on voittoa tavoittelematon yhdistys, ja se kuuluu kansainväliseen Junior Achievement Worldwide -kattojärjestöön. Suomessa toiminta alkoi vuonna 1995.

NY Yrittäjyyskasvatuksen polku on pedagogisten ohjelmien kokonaisuus. Polku tarjoaa käytännönläheisiä työvälineitä lasten ja nuorten yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitojen vahvistamiseen esiopetuksesta korkea-asteelle asti. Opetussuunnitelman tavoitteita tukevat NY-ohjelmat toteutetaan kouluissa osana opetusta. Tekemällä oppimiseen perustuva toiminta vahvistaa myös konkreettisesti nuorten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.

Ota yhteyttä: info@nuoriyrittajyys.fi

@NuoriYrittajyys #Meidanyhteiskuntamme

nuoriyrittajyys.fi

Nuori Yrittäjyys
Ung Företagsamhet